

חוק הסדרים בעקבות נידוד המטבע, תשל"ח-1977 *

פרק א': כללי

1. בחוק זה –

"בעל טובין" – כמשמעותו בפקודת המכס;

"דולר" – דולר של ארצות הברית של אמריקה;

"היום הקובע" – י"ח בחשוון תשל"ח (30 באוקטובר 1977);

"היטל" – היטל לפי חוק זה;

"המנהל" – מנהל המכס והכלו או מי שהוא הסמיך לענין חוק זה;

"המפקח" – המפקח על מטבע חוץ, כמשמעותו בתקנות המטבע;

"הקצבה" – היתר רכישת מטבע חוץ שניתן לפי תקנות המטבע;

"השער החדש", "השער הקודם", לגבי כל מטבע חוץ – כמצויין בתוספת הראשונה;

"התרה" – התרת רשימון לצריכה בארץ, כמשמעותה לפי פקודת המכס;

"טובין" – טובין שיובאו לישראל ותמורתם או חלק ממנה שולמו במטבע שנרכש מהקצבה או מתוך מילווה בין-לאומי שקבע המפקח ובמידה שקבע;

"מחזיק", לענין מטבע חוץ – תושב ישראל אשר בישראל או מחוצה לה רכש מטבע חוץ או מחזיק אותו ברשותו או בפיקוחו או שהוא בעל זכות בצורה כלשהי בישראל או מחוצה לה במטבע חוץ;

"רשות מוסמכת" –

(1) לגבי היטל מטבע – המפקח;

(2) לגבי היטל מלאי והיטל יבוא – המנהל;

"מחיר טובין" – המחיר המקובל כמשמעותו בסעיף 130 לפקודת המכס כפי שנרשם בלירות ברשימון שהתיר גובה המכס, ובהעדר רשימון – במסמך יבוא אחר;

"מטבע חוץ" – מטבע חוץ המפורט בתוספת הראשונה;

"סוחר מוסמך" – כמשמעותו בתקנה 3 (2) לתקנות המטבע;

"מסירה לצריכה בארץ" – כמשמעותה בפקודת המכס;

"עוסק", לענין טובין – אדם שכבעלותו, ברשותו או בפיקוחו נמצא מלאי טובין למכירה או לשימוש אחר בעסקיו;

• נהקבל בכנסת ביום כ"ז בכסלו תשל"ח (7 בדצמבר 1977); הצעת החוק ודברי הסבר טורטמו בה"ח 1312, תשל"ח, עמ' 28.
1 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 3, עמ' 39; ס"ח תשכ"ב, עמ' 82.

"פיקוח רשות המכס" – כמשמעותו בפקודת המכס;

"תקנות המטבע" – תקנות ההגנה (כספים), 1941.²

תשלום היטל

2. היטל ירושלים לאוצר המדינה.

פרק ב': היטל מטבע

היטל מטבע
על הון חוזר

3. (א) סוחר מוסמך שהחזיק הון חוזר ביום הקובע, ישלם עליו היטל מטבע.

(ב) בסעיף זה –

(1) "הון חוזר" – מטבע הוץ או זכות למטבע הוץ בכל צורה שהיא אשר המפקח התיר את החזקתו כהון חוזר או המוחזק למעשה כהון חוזר, ולרבות כל מטבע הוץ שנצטבר ביום הקובע במחזור;

(2) "מחזיק הון חוזר" – לרבות מחזיק מטבע הוץ שנרכש לפי השער הקודם והרוכש הוציאו מרשותו בעסקה שנעשתה ללא היתר של המפקח או לפני המועד שבו התיר המפקח לעשותה.

היטל מטבע על
יתרות מטבע
שיש למכור
לסוחר מוסמך

4. המחזיק ביום הקובע או לאחריו מטבע הוץ אשר על פי דין חייבים במכירתו לסוחר מוסמך לפי השער הקודם או אשר היו חייבים למכרו לסוחר מוסמך לפני היום הקובע, אך הוא נמכר לפי השער החדש או עדיין לא נמכר, ישלם עליו היטל מטבע.

שיעור היטל
מטבע

5. היטל מטבע יהיה בסכום ההפרש בין השער החדש לבין השער הקודם של אותו מטבע.

מועד תשלום היטל

6. היטל מטבע ירושלים עד יום ד' בכסלו תשל"ח (14 בנובמבר 1977) או תוך שלושה ימים מן היום שבו הגיעו ההון החוזר או מטבע החוץ שעליהם מוטל ההיטל לידי החייב בהיטל, הכל לפי המאוחר יותר.

קנס בשל עיכוב
מטבע הוץ

7. אם עקב מעשה או מחדל בניגוד לתקנה 6 לתקנות המטבע, שהחייב בהיטל מטבע שותף להם, לא הגיעו ההון החוזר או מטבע החוץ לידי, ישלם קנס בשיעור 28 אחוזים לשנה מההיטל מן המועד המוקדם ביותר שבו צריך היה ההון החוזר או מטבע החוץ להגיע לידי אילולא המעשה או המחדל האמורים ועד יום תשלום הקנס בפועל.

מסירת דו"ח

8. החייב בהיטל מטבע ימסור למפקח דין וחשבון כפי שיורה המפקח ובו פרטים על מטבע הוץ שהחזיק ביום הקובע, לא יאוחר מיום כ"ח בחשוון תשל"ח (9 בנובמבר 1977).

פרק ג': היטל מלאי

היטל מלאי

9. (א) עוסק שבבעלותו, ברשותו או בפיקוחו נמצאים טובין – למעט טובין המפורטים בתוספת השניה – שיובאו לישראל ורשימונם הותר לצריכה בארץ לפני היום הקובע – אף אם עדיין לא סולקו מפיקוח רשות המכס – ישלם עליהם היטל מלאי המורכב משניים אלה:

2 ע"ר 1941, תוס' 2, עמ' 1380; ס"ח תשל"ד, עמ' 39.

(1) שיעור ממחיר הטובין כשהוא מחושב לפי השער הקודם של הדולר, השווה לשיעור העליה של השער החדש של הדולר לעומת השער הקודם של הדולר;

(2) ההפרש בין סך כל סכום המסים שהיו משתלמים על הטובין אילו שולמו ערב היום הקובע לבין סך כל סכום המסים שהיו משתלמים על הטובין אילו שולמו ביום הקובע כשמחירים מוגדל בשיעור העליה של השער החדש של הדולר לעומת השער הקודם של הדולר; אולם אם סכום המסים על הטובין ביום הקובע קטן מסכום המסים ערב היום הקובע, יוכחז סכום ההפרש המחושב לפי פסקה זו מן הסכום המחושב לפי פסקה (1), ואם עלה סכום ההפרש על הסכום המחושב כאמור יהא העוסק זכאי, בכפוף להוראות סעיף 29(א), להחזיר הסכום העודף.

(ב) "מסים", לענין סעיף זה – מכס, מס קניה ותשלומי חובה לפי תקנות-שעת-חירום (תשלומי חובה), תשי"ח-1958³ (להלן – תקנות תשלומי חובה), וכל היטל אחר המוטל על יבוא טובין למעט מס ערך מוסף.

(ג) נתקיימו בטובין הוראות סעיפים 156, 160, 160א או 160ג לפקודת המכס או הוראות תקנות 17 או 18 לתקנות תשלומי חובה, יהיה דין היטל, כולו או מקצתו, ששולם לפי הוראות סעיף קטן (א) (2) כדין מכס או תשלומי חובה לענין אותם סעיפים או תקנות.

(ד) הוכח להנחת דעתו של המנהל כי מחיר הטובין שונה במידה ניכרת ממחירם המקובל כמשמעותו בסעיף 130 לפקודת המכס ביום הקובע, רשאי הוא לחשב את ההיטל לפי מחירם המקובל ביום הקובע.

(ה) מי שנתחייב בהיטל מלאי והוכיח להנחת דעתו של המנהל שהטובין שעליהם נתחייב אינם בבעלותו, לא יהא חייב בתשלום היטל עליהם אם מסר פרטים עליהם כאמור בסעיף 16 (א) ואת שמם ומענם של הבעלים; אין באמור בסעיף קטן זה כדי לפטור מהיטל מלאי את העוסק שהוא בעל הטובין האמורים.

10. לענין חישוב היטל המלאי על טובין שסולקו מפיקוח רשות המכס מהיום הקובע ועד ליום כ' בחשוון תשל"ח (1 בנובמבר 1977), נקבע השער החדש של הדולר כשווה לחמש עשרה לירות.

שער ביניים

11. (א) היה בבעלותו, ברשותו או בפיקוחו של עוסק מלאי טובין שיובאו על פי יותר מרשימון אחד או מסמך יבוא אחד ולא גיתן לקבוע על פי איזה רשימון או מסמך כאמור יובא כל חלק מן המלאי, יראו את הטובין שבמלאי כאילו יובאו על פי הרשימונים או המסמכים שתאריכם מאוחר.

יחוס טובין

(ב) המנהל רשאי לקבוע כללים לקביעת מקור הטובין לצורך חישוב היטל מלאי שחייב בו עוסק שחלק מהטובין שבבעלותו, ברשותו או בפיקוחו ייבא בעצמו וחלקם רכש מאחר.

12. (א) היטל מלאי ישולם בחמישה עשר שיעורים חדשיים שווים ורצופים שהראשון מהם ישולם ביום כ"ד בשבט תשל"ח (1 בפברואר 1978); שילם החייב את היטל המלאי המגיע ממנו במלואו לא יאוחר מהיום האמור. יהיה זכאי להנחה של 12 אחוזים מסכום ההיטל ובלבד שלא תינתן הנחה למי ששילם את ההיטל במלואו בגלל האמור בסעיף קטן (ב).

מועד השלום
היטל מלאי

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) היטל החל על טובין שעדיין לא סולקו מפיקוח רשות המכס ישולם במלואו לפני סילוקם מפיקוח רשות המכס, וכל עוד לא שולם ההיטל לא יסולקו הטובין.

3 ס"ח תשכ"ד, עמ' 175; תשל"ג, עמ' 84.

13. לא עלה סכום היטל המלאי שעוסק חייב בו על 40,000 לירות, יהיה העוסק פטור מתשלומי; עלה ההיטל על הסכום האמור, יופחת ב־40,000 לירות.

14. עוסק יהיה פטור מהיטל מלאי לגבי טובין שהוכיח להנחת דעתו של המנהל כי הם היו בבעלותו, ברשותו או בפיקוחו במשך שלוש שנים לפני היום הקובע או במשך תקופה קצרה יותר אם לדעת המנהל באותו ענף מסחרי די בה לראותם כמלאי מת; אולם רשאי המנהל לקבוע כי טובין שהיו ברשותו או בפיקוחו של עוסק למעלה משלוש שנים כאמור יהיו חייבים בהיטל אם לדעת המנהל אין רואים אותם באותו ענף מסחרי כמלאי מת.

15. עוסק יהיה פטור מהיטל מלאי לגבי טובין שהוכיח להנחת דעתו של המנהל כי לפני היום הקובע עברו בישראל תהליך עיבוד וכן לגבי ציוד שהוא משתמש בו לצורך עסקו ואינו מיועד למכירה.

16. (א) (1) עוסק שבבעלותו, ברשותו או בפיקוחו מלאי טובין שעליהם חל היטל מלאי, ומי שעסקו יבוא טובין, ימסור למנהל דין וחשבון ובו פרטים על הטובין כפי שיוזרה המנהל, לא יאוחר מיום כ"א בטבת תשל"ח (31 בדצמבר 1977), וזולת אם דרש המנהל דרישה אחרת לענין זה.
(2) על אף האמור בפסקה (1), יהא עוסק שבבעלותו, ברשותו או בפיקוחו מלאי טובין שסכום היטל המלאי שהיה חייב בו אילולא הוראות סעיף 13 אינו עולה על 15,000 לירות, פטור מחובת מסירת דין וחשבון וזולת אם הוא מבקש החזר מס קניה על פי פרק ו'.

(ב) הוראה או דרישה כאמור בסעיף קטן (א) תהיה כללית או לסוגים מסויימים של עוסקים או לעוסק מסויים; נתינתה תהיה כדין אם פורסמה בשלושה עתונים יומיים היוצאים לאור בישראל או נמסרה לידי של העוסק ותחילתה ביום שנקבע בה.

(ג) לא הגיש אדם דין וחשבון כאמור בסעיף קטן (א) עד למועד שנקבע לכך, ירוסף קנס של 20% על סכום היטל המלאי שהוא חייב בו, ומששילם החייב את הקנס לא יינקטו הליכים פליליים נגדו על שלא הגיש את הדין וחשבון; המנהל רשאי להקטין את הקנס מטעמים מיוחדים שיירשמו.

17. (א) נמסר דין וחשבון לפי סעיף 16, רשאי המנהל לעשות אחת מאלה:
(1) לאשר את הדין וחשבון ולקבוע לפיו את סכום ההיטל;
(2) לשום לפי מיטב שפיטתו את סכום ההיטל, אם יש לו טעמים סבירים להניח שהדין וחשבון איננו נכון;
(3) לאשר את הדין וחשבון אישור זמני ולדרוש תשלום ההיטל המגיע לפיו, בלי לפגוע בסמכותו לשום אחרי כן את סכום ההיטל לפי פסקה (2).
(ב) לא נמסר דין וחשבון לפי סעיף 16, רשאי המנהל לשום לפי מיטב שפיטתו את סכום ההיטל שחייב העוסק לשלמו.

18. (א) החולק על שומה לפי סעיף 17 רשאי להשיג עליה בכתב מגומק לפני המנהל תוך שלושים יום מיום שהומצאה לו הודעת השומה או תוך מועד מאוחר מזה שהתיר המנהל מטעמים מיוחדים, ובלבד שאם נעשתה שומה משום שלא הוגש דין וחשבון רשאי העוסק להשיג עליה רק אם הגיש את הדין וחשבון תוך התקופה האמורה או תוך תקופה שהתיר המנהל.

(ב) הגיעו החייב בהיטל והמנהל להסכם בדבר ההיטל המגיע, תחוקן השומה לפי זה; לא הושג הסכם — יחליט המנהל בהשגה, ורשאי הוא לקיים את השומה, להגדילה או להקטינה.

(ג) הודעה על ההסכם או ההחלטה בהשגה, כשהיא מגומקת, תומצא לחייב בהיטל.
(ד) לא הוזלית המנהל כאמור בסעיף קטן (ב) תוך שנה מיום הגשת ההשגה, יראו את ההשגה כאילו נתקבלה.

19. (א) הרואה עצמו מקופח בהחלטת המנהל בהשגה לפי סעיף 18, רשאי לערער עליה לפני בית המשפט המחוזי תוך שלושים יום מיום שהומצאה לו ההחלטה.
- (ב) הערעור יידון לפני שופט אחד, ויישמע בדלתיים סגורות, אם לא הורה בית המשפט הרואה אחרת לפי בקשת המערער.
- (ג) בית המשפט יאשר, יפחית, יגדיל או יבטל את השומה, או יפסוק באופן אחר כפי שיראה לנכון.
- (ד) חובת הראיה כי השומה היא מופרזת תהיה על המערער.

תקנות סדרי דין

20. שר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות סדרי דין בדבר הגשת ערעור והדין בו, לרבות תשלום אגרות, הוצאות, מתן ערובה והגשת ראיות.

השגה וערעור אינם דוחים תשלום היטל

21. הגשת השגה אין בה כדי לרחות את תשלום סכום ההיטל שאינו שנוי במחלוקת; הגשת ערעור על החלטה בהשגה תדחה את תשלומה של מחצית היתרה השנויה במחלוקת זולת אם הורה בית המשפט אחרת.

פרק ד': היטל יבוא

22. (א) בעל טובין שרשימונם טרם הותר לצריכה בארץ, ישלם היטל יבוא בשיעור ממחיר הטובין כשהוא מחושב לפי השער הקודם של הדולר, השווה לשיעור העלגה של השער החדש של הדולר לעומת השער הקודם של הדולר.

היטל יבוא

(ב) פטורים מהיטל יבוא —

- (1) טובין שתמורתם שולמה במטבע חוץ של בעל הטובין שהוחזק בידו כדין, ושלא נרכש בהקצבה, ואין חל עליו היטל מטבע לפי תקנות אלה;
- (2) טובין שתמורתם שולמה או תשולם במטבע שנרכש אחרי היום הקובע או במטבע חוץ ששולם עליו היטל מטבע;
- (3) טובין שנתקבלו מספק תמורת טובין אחרים שיובאו לפני כן, ורשימונם הותר לצריכה בארץ, אך הוחזרו מאת היבואן לספק ללא תמורה נוספת;
- (4) טובין שיובאו ללא תמורה במסגרת אחריותו של ספק;
- (5) טובין שיובאו על פי רשיון יבוא כללי, תשל"ז—1977⁴;
- (6) טובין שלא יימסרו לצריכה בארץ;
- (7) טובין שנרשמו למטרות שטעון או מעבר כאמור בסעיף 16 לפקודת המכס.

(ג) אם רק חלק מן התמורה ששולמה בעד הטובין הוא כאמור בפסקאות (1) ו-(2) לסעיף קטן (ב), ישולם ההיטל על יתרת התמורה בלבד.

23. היטל יבוא ישולם לפני סילוק הטובין מפיקוח רשות המכס, וכל עוד לא שולם ההיטל במלואו לא יסולקו הטובין.

מועד תשלום היטל היבוא

24. לענין חישוב היטל היבוא על טובין שסולקו מפיקוח רשות המכס מהיום הקובע ועד ליום כ' בחשון תשל"ח (1 בנובמבר 1977), נקבע השער החדש של הדולר כשווה לחמש עשרה לירות.

שער ביניים

25. לענין חישוב מס קניה לפי חוק מס קניה (טובין ושירותים), תשי"ב—1952⁵, על טובין שנתחייבו בהיטל יבוא, לא יובא בחשבון היטל היבוא.

הוראת מיוחדת לענין חישוב מס קניה

4 ק"ת תשל"ו, עמ' 2516.
5 ס"ח תשי"ב, עמ' 344.

פרק ה': פטור והחזר בהיטלי מלאי ויבוא

26. (א) ראה המנהל כי חלק מתמורתם של טובין שמוטל עליהם היטל מלאי או היטל יבוא עוד לא שולם וכי הוא יושלם במטבע חוץ שנרכש ביום הקובע או לאחריו, או שולם באשראי במטבע חוץ שייפרע במטבע שנרכש אחרי היום הקובע, או שולם לפני היום הקובע במטבע שנרכש בהקצבה לפי שער הגבוה מהשער הקודם, לא יחול היטל מלאי לפי סעיף 9(א)(1) או היטל יבוא, לפי הענין, לגבי אותו חלק מהתמורה שתשולם כאמור.

(ב) היה לעוסק, ביום הקובע, חוב במטבע חוץ שמקורו באשראי שקיבל מספק באישור המפקח על מטבע חוץ לשם רכישת טובין, או באשראי שנתקבל מבנק באישור כאמור לשם מימון יבוא טובין לייצור מוצרים ליצוא, והוראות סעיף קטן (א) אינן חלות לגבי החוב, ויש לו טובין שחל עליהם היטל מלאי, לא יחול היטל מלאי לפי סעיף 9(א)(1) או היטל יבוא, לפי הענין, לגבי אותו חלק מהתמורה שתשולם בפרעון חוב כאמור.

27. היה למנהל יסוד להניח שטובין החייבים בהיטל מלאי או היטל יבוא ניזוקו לפני היום הקובע או שבעודם בפיקוח רשות המכס ניזוקו, אבדו, הושמדו או נעזבו לרשות המכס, יפחית את ההיטל, יחזירו או יפטור ממנו, כולו או מקצתו, הכל לפי הענין.

פרק ו': החזר מס קניה ומכס

28. בפרק זה, "סחורות" – טובין כמשמעותם בחוק מס קניה (טובין ושירותים), תשי"ב – 1952, שאינם בגדר טובין כהגדרתם בחוק זה.

29. (א) (1) עוסק שבבעלותו, ברשותו או בפיקוחו נמצאו ביום הקובע סחורות שלא עברו והליך עיבוד ושיעור מס הקניה עליהן בוטל או הופחת ביום הקובע, יהיה זכאי להחזר מס קניה בסכום השווה להפרש שבין מס הקניה ששולם לבין מס הקניה שהיו חייבים בתשלומו אילו היו חייבות במס קניה ביום הקובע (להלן – החזר), פחות 20,000 לירות.

(2) היה העוסק זכאי להחזר הפרש מסים כאמור בסעיף 9(א)(2), יווסף ההפרש לסכום החזר לפי פסקה (1) או שיראוהו כהחזר כאמור, לפי הענין.

(ב) עוסק החייב בהיטל מלאי או שהיה חייב בו אילולא. הוראות סעיף 13 והוא זכאי גם להחזר, יקרוז סכום ההיטל לפני הפעלת הוראות סעיף 13 כנגד סכום החזר; היתה התוצאה יתרת היטל, יחולו על יתרה זו הוראות סעיף 13 כאילו היתה סכום ההיטל כולו; היתה התוצאה יתרת החזר, יופחתו ממנה 20,000 לירות.

30. (א) עוסק הזכאי להחזר לפי פרק זה ימסור למנהל דין וחשבון ובו פרטים על הסחורות שהיו בבעלותו, ברשותו או בפיקוחו ביום הקובע, סכומי מס הקניה ששילם עליהן וסכומי החזר שהוא זכאי להם.

(ב) עוסק החייב להגיש דין וחשבון לפי סעיף 16 יגיש את הדין וחשבון לפי סעיף זה יחד עם הדין וחשבון האמור; עוסק שאינו חייב להגיש דין וחשבון כאמור יגיש את הדין וחשבון לפי סעיף זה לא יאוחר מיום כ"א בטבת תשל"ח (31 בדצמבר 1977).

31. עוסק שהוכיח להנחת דעתו של המנהל כי –

(1) בתוך חצי שנה שלפני היום הקובע שחרר מפיקוח רשות המכס טובין ששילם עליהם מכס על פי סעיף 6 לתוספת לפקודת תעריף המכס והפטורים, 1937, בשיעור 15% מערכם ואין עליהם היטל מלאי;

6 ע"ר 1937, תוס' 1, עמ' 183; ס"ח תשכ"ה, עמ' 118.

(2) שילם את תמורת הטובין או חלקה לאחר היום הקובע במטבע חוץ שנרכש אחרי היום הקובע, ולא ניתנה לגבי התשלום התחייבות לשיפוי בשל שינוי בשער המטבע, -

יחזיר לו המנהל את המכס ששילם כאמור, כולו או חלקו, כיחס התמורה ששולמה כאמור לתמורה כולה.

פרק ז': הוראות כלליות

32. על גביית היטל ותשלומים אחרים לפי חוק זה תחול פקודת המסים (גביה) ⁷.

גביה

33. (א) רשות מוסמכת רשאית, בצו, לקבוע מועד מאוחר מהקבוע בחוק זה או מועד נוסף לסילוק היטל מלאי או היטל יבוא, את מקום סילוקו ואת דרכי הסילוק, ורשאית היא לקבל מהחייב בהיטל כאמור התחייבות לסילוקו וערובה לקיום התחייבות זו.

סמכות לשנות מועדים ודרכי השלום

(ב) רשות מוסמכת רשאית לדחות למועד אחר, כתנאים הנראים לה, סילוק היטל מלאי או היטל יבוא, כולו או מקצתו.

34. (א) היטל, כולו או מקצתו, שהרשות המוסמכת דחתה את המועד לסילוקו, וכן סכום היטל שנוי במחלוקת שהוגשה לגביו השגה או סכום השנוי במחלוקת שלא שולם עקב הגשת ערעור, ונקבע סופית שהיו חייבים בתשלומו, ישלם עליו החייב בהיטל ריבית בשיעור של 26% לשנה מן היום שבו היה עליו לסלקו אילולא הדחיה, ההשגה או הערעור ועד יום פרעונו בפועל או בשיעור גבה יותר שקבע שר האוצר באישור ועדת הכספים של הכנסת.

תשלום ריבית וקנס

(ב) מי שחייב בהיטל ולא סילק אותו, כולו או מקצתו, במועד שהיה עליו לסלקו והרשות המוסמכת לא דחתה את המועד לסילוקו, יהיה חייב, בנוסף על הריבית לפי סעיף קטן (א), בתשלום קנס בשיעור של 2 אחוזים לחודש או חלק ממנו על הסכום שלא שולם במועד, מן היום שנקבע לסילוק ההיטל עד יום פרעונו בפועל.

(ג) הרשות המוסמכת רשאית להקטין את הקנס ובלבד ששיעורו לא יפחת מאחוז אחד לחודש או חלק ממנו.

(ד) לענין גבייתם, דין הריבית והקנס כדין ההיטל.

35. לא סולק היטל מטבע, כולו או מקצתו, במועד שנקבע בחוק זה, רשאית הרשות המוסמכת לאסור, עד לסילוק ההיטל, את העברת הבעלות או ההחזקה בהון החוזר או במטבע החוץ שעליהם מוטל ההיטל.

הקפאה של מטבע חוץ

36. לא סילק עוסק היטל מלאי או היטל יבוא, כולו או מקצתו, במועד שנקבע בחוק זה או בצו לפי סעיף 33 (א), רשאית הרשות המוסמכת לאסור, עד לסילוק ההיטל, את העברת הבעלות או ההחזקה בטובין שעליהם מוטל ההיטל וכל עסקה אחרת בהם או את העברת הטובין ממקום למקום אם הם נמצאים ברשותו של החייב בהיטל או בפקדונו.

הקפאה בהיטל מלאי או בהיטל יבוא

37. המנהל רשאי לעכב הוצאת טובין של חייב בהיטל מפיקוח רשות המכס עד לתשלום כל היטל המגיע ממנו על פי חוק זה על אותם טובין או על טובין אחרים, או עד להגשת דין וחשבון אשר חובה להגישו לפי חוק זה.

עיכוב טובין

7 חוקי אי"י, כרך ב', עמ' 1374; ס"ח תשל"ג, עמ' 46.

38. (א) טובין שבבעלותו, ברשותו או בפיקוחו של עוסק ולא נכללו בדין וחשבון אשר חובה להגישו לפי חוק זה יחולטו למדינה ועל תפיסתם או שחרורם מן החילוט יחולו סעיפים 188 עד 193, 206 (א), 229 ו-230 לפקודת המכס, בשינויים הנובעים מן הענין.
(ב) סעיף זה יחול גם לגבי טובין שנמסרה לגביהם בדין וחשבון כאמור ידיעה כוזבת בפרט חשוב.

39. (א) חולטו טובין בהתאם לסעיף 38 רשאי המנהל להורות על העברתם למקום שיררה או להקפיאם בידי המחזיק בהם.

(ב) הוקפאו טובין לפי סעיף קטן (א), חייב המחזיק בהם למסרם לפי דרישת המנהל; לא עשה כן, או מסרם כשהם ניווקים, יאשם בעבירה על חוק זה וזולת אם הניח את דעתו של המנהל שהטובין נעלמו או ניווקו מסיבות שלא היתה לו שליטה עליהן.

40. מי שהרשות המוסמכת הסמיכה אותו לכך בכתב רשאי, לצורך ביצוע חוק זה או לשם מניעה או גילוי של עבירות על חוק זה, להיכנס לכל מקום כדי לערוך בדיקת מלאי, בדיקת פנקסים ומסמכים אחרים ולתפוס כל דבר העשוי לשמש ראיה במשפט על עבירה לפי חוק זה.

41. הוראות חוק מסים עקיפים (מס ששולם ביתר או בחסר), תשכ"ח-1968, יחולו על היטל יבוא והיטל מלאי.

42. (א) רשות מוסמכת רשאית לגבות ראיות מכל אדם ולמטרה זו רשאית לדרוש ידיעות, פנקסים, מסמכים ותעודות אחרות, שלדעתה יש בהם כדי להבטיח את ביצועו של חוק זה.

(ב) בלי לגרוע מן האמור בסעיף 52 לפקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א-1971, לא תיגבה ראיה מכוח הסמכויות לפי סעיף קטן (א) אם נתקיים אחד מאלה:

- (1) הנדרש למסור את הראיה הוא בן-זוגו, ילדו או הורהו של העוסק או אדם המועסק בעניניו על יסוד מהימנות אישית;
- (2) הראיה חסויה על פי כל דין ואין חובה למסרה לבית המשפט.

43. סולקו טובין מפיקוח רשות המכס לפני היום הקובע אך המסים, כמשמעותם בסעיף 9, משתלמים ביום הקובע או לאחריו, הרי בחישוב אותם מסים לצורך חישוב היטל המלאי יהיה מחירם המקובל של הטובין כמשמעותו בסעיף 130 לפקודת המכס מוגדל בשיעור עליית השער החדש לעומת השער הקודם; "טובין", לענין סעיף זה — לרבות טובין שיובאו לישראל אל ותמורתם או חלק ממנה שולמו שלא במטבע שנרכש בהקצבה.

44. (א) מי שעשה אחת מאלה:

- (1) מסר לרשות מוסמכת ידיעה, פנקס, מסמך או תעודה אחרת שהם כוזבים בפרט חשוב, משנדרש למסרם מכוח חוק זה;
- (2) העלים, השמיד, שינה או סירב למסור ידיעה, פנקס, מסמך או תעודה אחרת שנדרש למסרם מכוח חוק זה;
- (3) הפריע לרשות מוסמכת או לאדם הפועל בשליחותה לבצע את סמכויותיהם לפי חוק זה או מנע זאת מהם, —

דינו — מאסר שלוש שנים או קנס 100,000 לירות או פי שלושה משווי מטבע החוץ לפי השער החדש או משווי הטובין אשר בקשר אליהם נעברה העבירה, הכל לפי הסכום הגדול יותר.

8 ס"ח תשכ"ח, עמ' 168.

9 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 18, עמ' 421.

(ב) מי שעבר על הוראה מהוראותיו של חוק זה או על הוראה או תנאי שנקבעו מכוחו, דינו – קנס 50,000 לירות או פי שניים משווי מטבע החוץ לפי השער החדש או משווי הטובין אשר בקשר אליהם נעברה העבירה, הכל לפי הסכום הגדול יותר.

(ג) נעברה עבירה על חוק זה במהלך עסקו של חייב בהיטל בידי פקיד, פועל, שלוח, סוכן או בא כוח של החייב בהיטל, יאשם החייב בהיטל בעבירה, זולת אם הוכיח שנקט כל האמצעים הסבירים להבטיח קיומו של חוק זה או שהעבירה נעברה שלא בידיעתו.

(ד) נעברה עבירה על חוק זה בידי חבר-בני-אדם, יאשם בעבירה גם כל אדם אשר בשעת ביצוע העבירה היה מנהל פעיל, שותף, מנהל חשבונות או פקיד אחראי של אותו חבר-בני-אדם, זולת אם הוכיח שנקט כל האמצעים הסבירים להבטחת קיומו של חוק זה או שהעבירה נעברה שלא בידיעתו.

45. נוכחה רשות מוסמכת כי אדם עבר על הוראה מהוראות חוק זה, רשאית היא, בהסכמתו של האדם, לקחת מיידו כופר כסף שלא יעלה על הקנס הגבוה ביותר שמוותר להטילו בשל אותה עבירה; הוגש כתב אישום על האדם, אין לקבל כופר כסף בשל העבירה כל עוד לא הודיע היועץ המשפטי לממשלה על עיכוב הליכי המשפט.

כופר

פרק ח': תיאומי חקיקה

46. חוק מס יבוא שירותים, תשל"ו-1976¹⁰ – בטל.

ביטול חוק מס יבוא שירותים

47. חוק מס נסיעות חוץ, תשי"א-1950¹¹ – בטל.

ביטול חוק מס נסיעות חוץ

48. בסעיף 30 (א) לחוק מס ערך-מוסף, תשל"ו-1975¹², בנקום פסקה (5) יבוא:

"(5) עסקה שהיא מכירת זכות לנסיעת חוץ; זכות לנסיעת חוץ", לענין זה – זכות לנסיעה בכלי טיס או בכלי שיט מישראל למקום בחוץ לארץ או ממקום בחוץ לארץ למקום אחר בחוץ לארץ או ממקום בחוץ לארץ לישראל;".

תיקון חוק מס ערך מוסף

49. (א) מי ששילם מס נסיעות חוץ לפני היום הקובע בשל נסיעת חוץ ביום הקובע או לאחריו, ומי שנשא בתשלום מס ערך מוסף בשל זכות לנסיעת חוץ ביום הקובע או לאחריו עד יום פרסומו של חוק זה, זכאי להחזר המס.

החזר מיסים

(ב) לפי בקשת הזכאי להחזר יחזיר את המס כאמור בסעיף קטן (א) מי שגבה מס נסיעות על כרטיס לנסיעת חוץ או שחייב את הרוכש כרטיס כאמור במס ערך מוסף.

50. בסעיף 148 לפקודת המכס, במקום "לפי השער הרשמי הקיים ביום פדיית הטובין" יבוא "לפי כללים שקבע שר האוצר באישור ועדת הכספים של הכנסת".

תיקון פקודת המכס

51. בחוק בנק ישראל, תשי"ד-1954¹³ –

(1) במקום סעיף 53 יבוא:

תיקון חוק בנק ישראל

53. (א) נגיד בנק ישראל רשאי, לאחר התייעצות עם הועדה ובאישור הממשלה, להורות למוסדות בנקאיים להגביל את סך כל האשראי, ההשקעות או ההתחייבויות שלהם; לענין סעיף זה, "הגבלה" – לרבות הקפאה והקטנה.

"תקרות לאשראי, להשקעות ולהתחייבויות"

10 ס"ח תשל"ו, עמ' 111.

11 ס"ח תשי"א, עמ' 12.

12 ס"ח תשל"ו, עמ' 52.

13 ס"ח תשי"ד, עמ' 192.

(ב) בהוראות לפי סעיף קטן (א) רשאי הנגיד לקבוע כי מוסד בנקאי שיחרוג מההגבלות שיוטלו עליו יהיה חייב לשלם לבנק ישראל קנס בשיעורים כפי שיקבע ושלא יעלו בכל מקרה על 30% לשנה מסכום החריגות.

(ג) בהוראות לפי סעיף קטן (א) רשאי הנגיד —

- (1) להטיל את ההגבלות על כל המוסדות הבנקאיים או על סוגים מהם;
- (2) לקבוע הגבלות נפרדות לסוגים שונים של אשראי, השקעות או התחייבויות;
- (3) לקבוע את הבסיס לחישוב ההגבלה לפי מצב האשראי, ההשקעות או ההתחייבויות של כל מוסד בנקאי ביום מסויים או במשך תקופה מסויימת;
- (4) לקבוע את ההגבלה בשיעור יציב או משתנה מהבסיס האמור;
- (5) לקבוע את שיטת חישוב החריגות, אם דרך כלל ואם לסוגים מסויימים.”;

(2) אחרי סעיף 56 יבוא:

56א. (א) נגיד בנק ישראל רשאי לקבוע בצו כי מוסדות בנקאיים חייבים לדווח לבנק ישראל על נכסיהם, על התחייבויותיהם ועל הונם, במועדים ובדרך שיקבע.

(ב) נגיד בנק ישראל או מי שהסמיך לכך רשאי לדרוש ממוסד בנקאי לדווח לבנק ישראל על עסקאות שעשה, והוא רשאי לעשות כאמור דרך כלל, לסוג מסויים של עסקאות או לעסקה מסויימת, לתקופות, במועדים ובדרך שיקבע.”

פרק ט': שונות

52. בטלות —

- ביטול
- (1) תקנות-שעת-חירום (הסדרים בעקבות שינוי שער המטבע) (מס' 3), תשל"ח-1977¹⁴ (להלן — תקנות ההסדרים), למעט פרק ח', התוספת השלישית והתוספת הרביעית;
 - (2) תקנות-שעת-חירום (ביטול מס נסיעות חוץ ומס יבוא שירותים ושינוי מס ערך מוסף), תשל"ח-1977¹⁵.

53. כדי להסיר ספק נאמר בזה כי —

- תשרי
- (1) פעולות שנעשו לפי הוראות תקנה 32 לתקנות ההסדרים יראו כפעולות שנעשו כדין;
 - (2) הוראות שנתן נגיד בנק ישראל לפי תקנות 37 או 38 לתקנות ההסדרים יראו כהוראות שניתנו כדין.

ביצוע

54. שר האוצר ממונה על ביצוע חוק זה ורשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו.

תחילה

55. תחילתו של חוק זה, למעט סעיפים 50 ו-51, ביום הקובע.

¹⁴ ק"ת תשל"ח, עמ' 184, עמ' 248.

¹⁵ ק"ת תשל"ח, עמ' 179.

תוספת ראשונה

(סעיף 1)

מטבעות חוץ ושעריהם (בלירות)

השער החדש	השער הקודם	הסו
15.2500	10.3632	דולרים של ארצות הברית
13.7570	9.3818	דולרים קנדיים
27.9075	18.4064	לירות שטרלינג
17.1334	11.6211	דולרים אוסטרליים
17.5375	11.9058	רנדים של דרום אפריקה
6.8324	4.6249	פרנקים שווייצריים
3.1530	2.1361	פרנקים צרפתיים
2.5061	1.6893	כתרים דניים
3.1894	2.1591	כתרים שבדיים
2.7956	1.8914	כתרים נורבגיים
6.2964	4.2641	פלורנינים הולנדיים
6.7673	4.5697	מרקים גרמניים
3.6782	2.4875	מרקים פיניים
9.5016	6.4154	שילינגים אוסטריים (10)
4.3358	2.9362	פרנקים בלגיים (10)
17.3400	11.7608	לירות איטלקיות (1000)
45.2900	30.4500	דינרים ירדניים
61.0488	41.3421	יינים יפניים (1000)

תוספת שנייה

(סעיף 9)

בתוספת זו -

- (א) "תעריף המכס" - התוספת לפקודת תעריף המכס והפטורים, 1937;¹⁶
- (ב) הטובין המפורטים בטור א' - כהגדרתם בפרט תעריף המכס שבטור ב':

טור ב' הפרט בתעריף המכס	טור א' הטובין
2 פרק	בשר קפוא
10.01	חיטה
10.03	שעורה
10.05	תירס
10.07.2000	גרעיני מילוקורן, סורגום, דורה
17.01	סוכר
23.01.9900	קמח דגים

יוסף בורג

שר הפנים

ממלא מקום שר האוצר

מנחם בגין

ראש הממשלה

אפרים קציר

נשיא המדינה

¹⁶ ק"ת - שיעורי מק"ח 196, תשל"ו, עמ' 248.